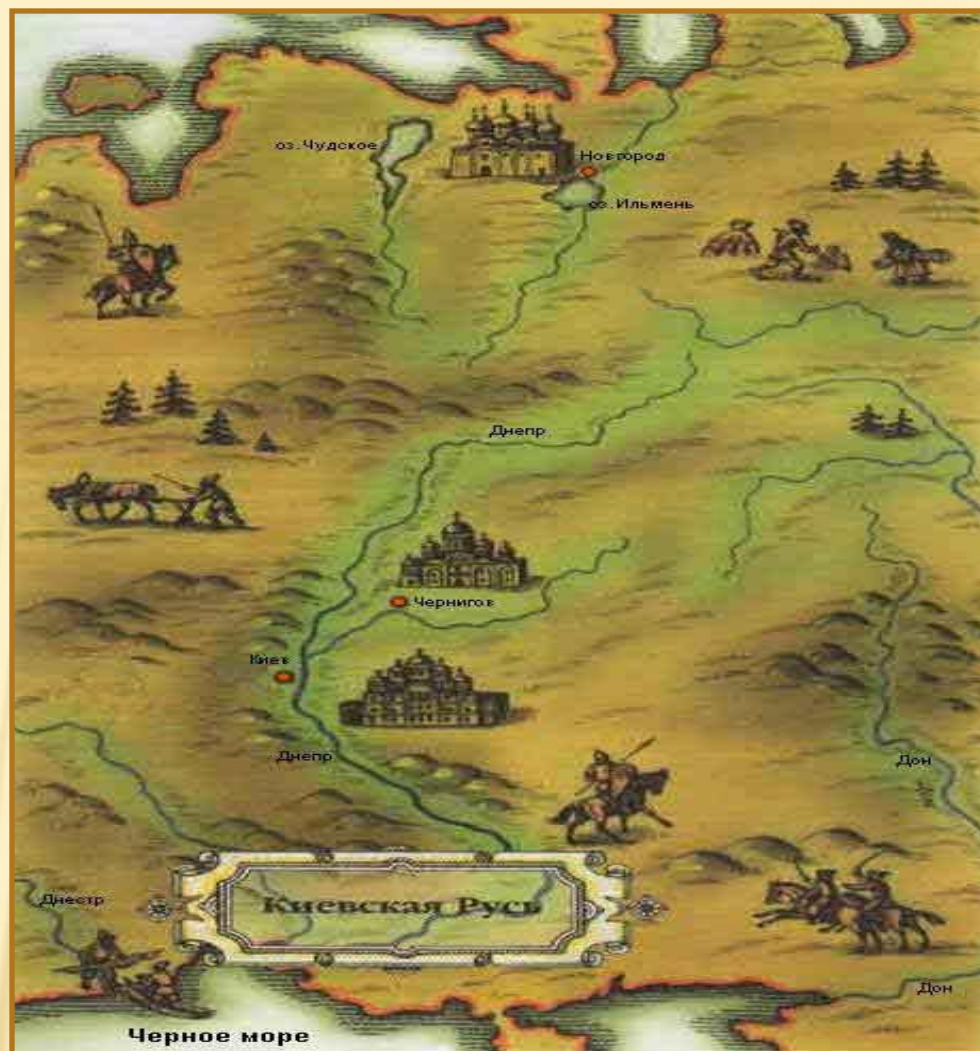

СХІДНІ СЛОВ'ЯНИ У ДАВНИНУ

ПЛАН

- 1. Походження слов'ян та їх розселення на території України.**
- 2. Державно-племянні утворення VII—VIII століть.**
- 3. Господарство та суспільні відносини.**
- 4. Релігійні вірування.**

ПРАРОДИНА СЛАВ СЛАВЯНЕ В ДРЕВНОСТИ ЯН. ПРАСЛАВЯНЕ.

Индоевропейская
языковая семья

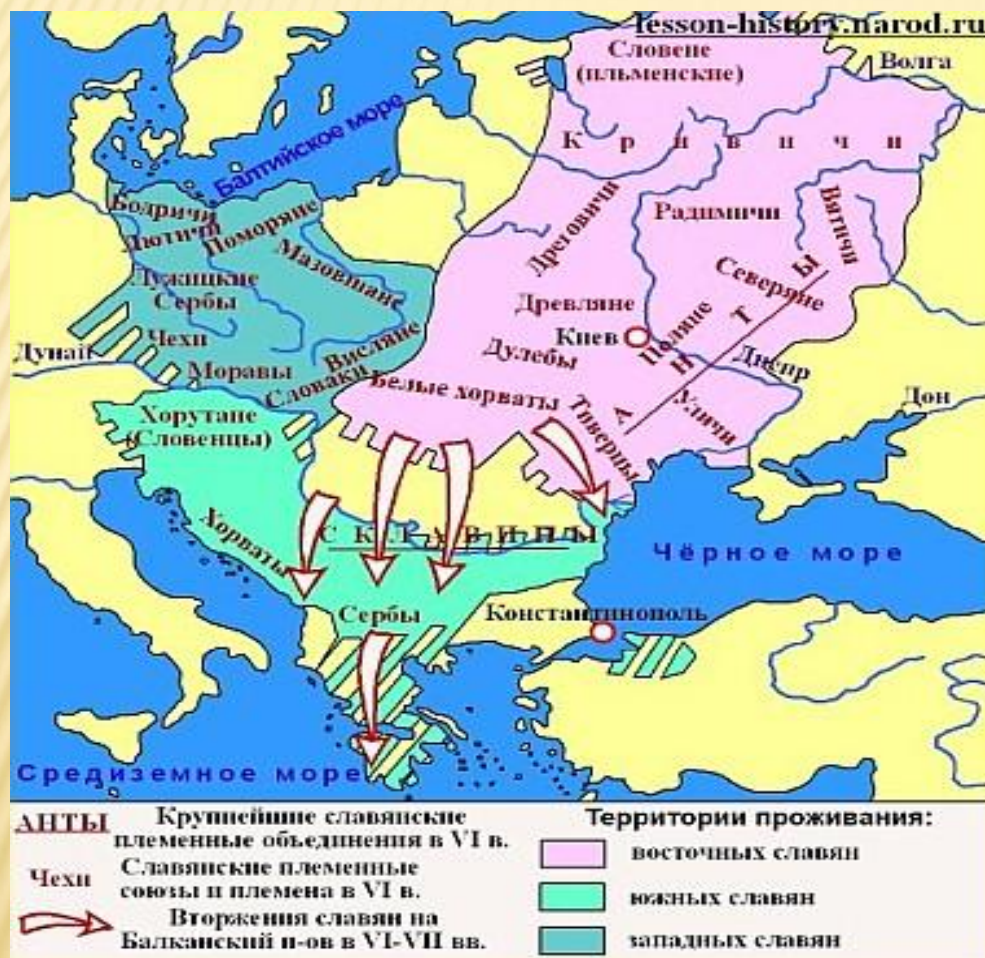
сер. 2 тыс.
до н.э.

Славянская
языковая
группа

Место
расселени
я

Нижнее и среднее
течение рек Одра,
Висла, Днестр

ГРУПИ СЛОВ'ЯН

Слов'яни у 4 ст.

західні

східні

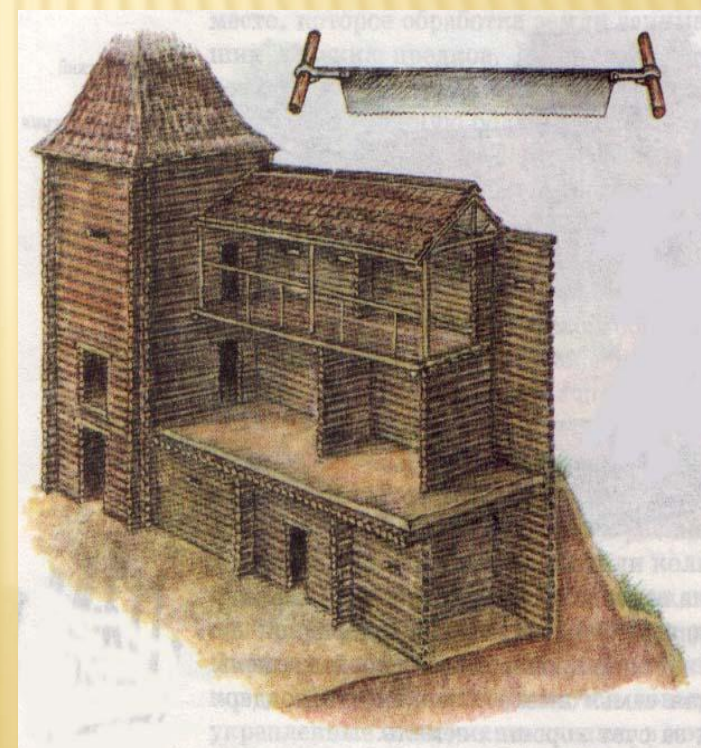
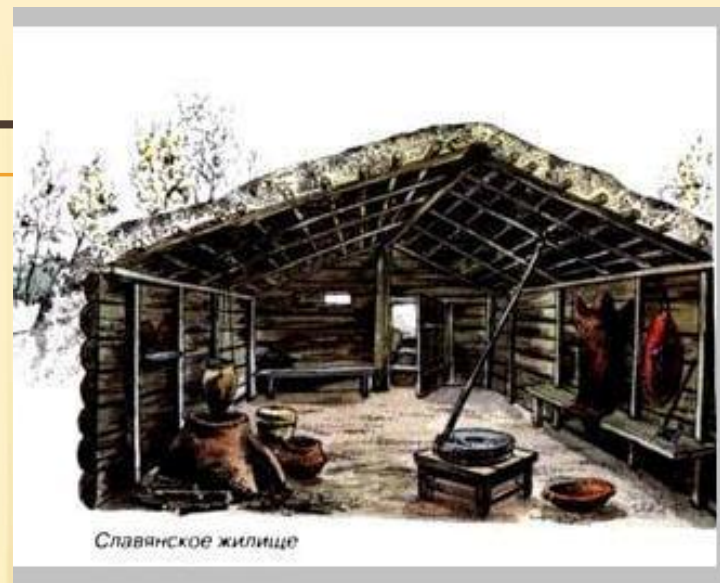
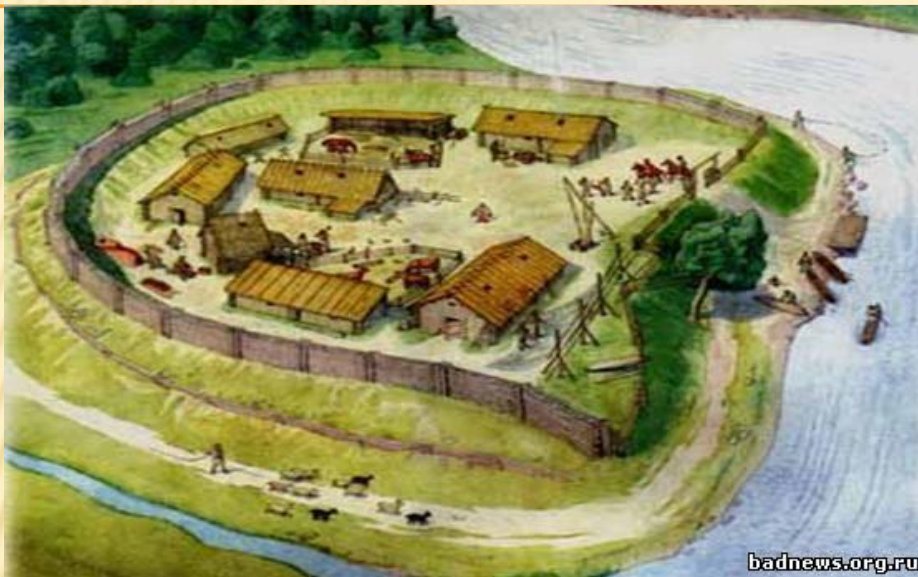
півден-
ні

Східні:
українці, білоруси,
росіяни

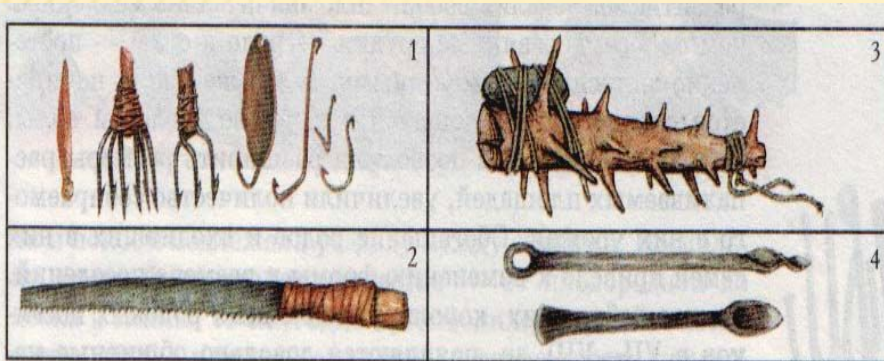
Південні:
болгари, хорвати, боснійці,
чорногорці, серби

Західні:
поляки, чехи, словаки, угорці

ПОСЕЛЕННЯ СЛОВ'ЯН

ДЖЕРЕЛА

«Повість минулих літ» 12 ст.
Монах Києво-Печерського
монастиря Нестор –
літописець

РОЗСЕЛЕННЯ СХІДНИХ СЛОВ'ЯН

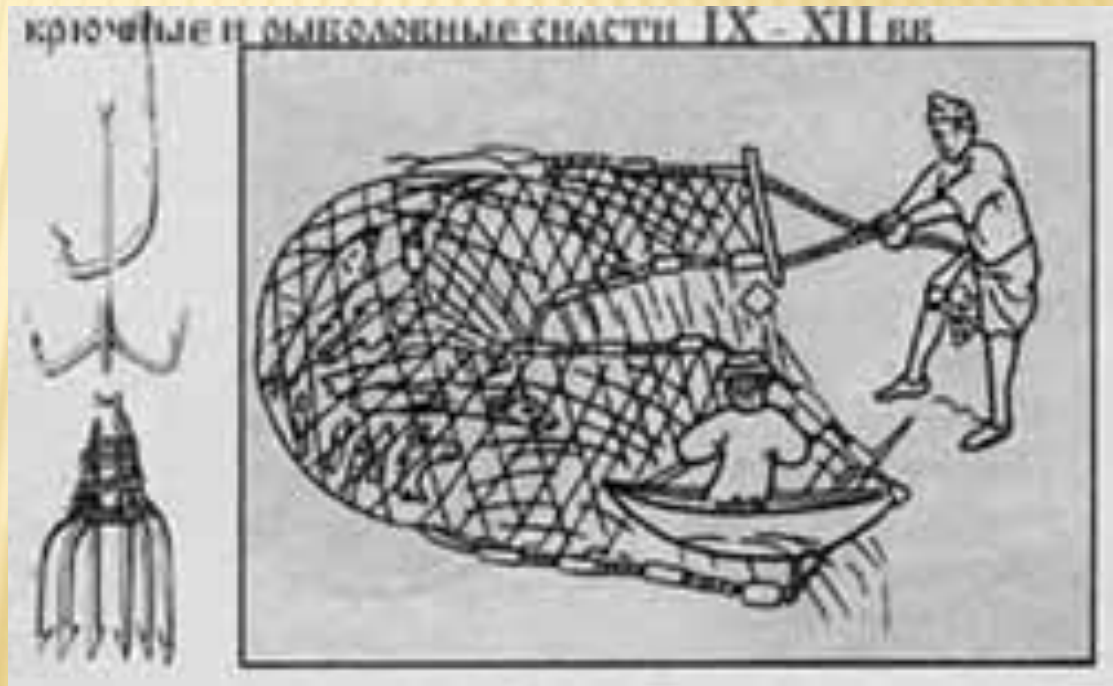
Згідно літопису "Повісті минулих літ", східні слов'яни розселились:

- поляни** - на березі Дніпра, недалеко від гирла Десни;
- сіверяни** - у басейні річок Десна та Сейм;
- родимичі** - у верхній притоці Дніпра;
- древляни** - по Прип'яті;
- дреговичі** - між Прип'ятю і Західною Двиною;

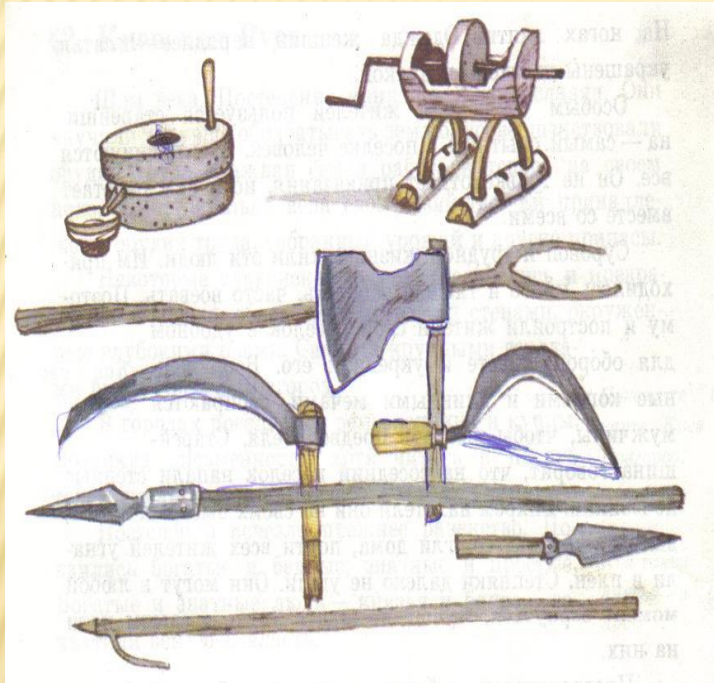
ЗАНЯТТЯ СЛОВ'ЯН

Полювання - хутро (білка, куниця, соболь) – дорого цінились при торгових обмінах. Рибальство – оселялись по берегам річок. Збиральництво.

ЗЕМЛЕРОБСТВО

Спочатку використовувалося дерев'яне рало, а згодом з'являються і залізні наральники та плуг з череслом і лемешем.

Тягловою силою були воли та коні. Із зернових сіяли просо, пшеницю, жито, ячмінь. Знали бобові, ріпу, льон, гречку. Врожай збирали серпами та косами, а зерно мололи ручними жорнами.

ЗЕМЛЕРОБСТВО

Переважала перелогова система, коли поле обробляли й засівали аж до виснаження землі, а потім воно відпочивало до відновлення родючості. Використовувалися двопілля і трипілля.

БОРТНИЦТВО – ЗБІР МЕДУ ДИКИХ ПЧІЛ

колода

**Віск, мед –
торговий обмін.**

РЕМЕСЛО ТА ПРОМИСЛИ

гончарство

прядіння й
ткацтво

РЕМЕСЛО

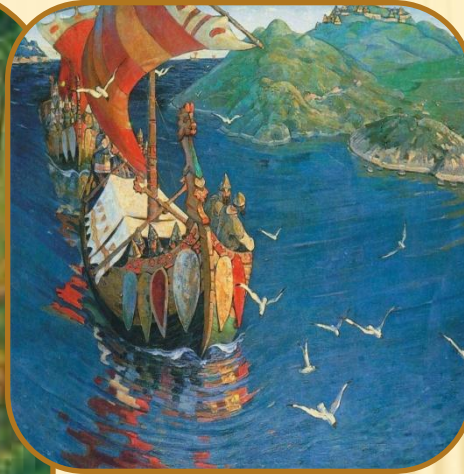

ІЗ РЕМЕСЕЛ НАЙРОЗВИНУТИШИМИ БУЛИ –

- ЗАЛІЗОДОБУВАННЯ ТА МЕТАЛООБРОБКА;
- КОВАЛЬСТВО, ГОНЧАРСТВО, ДЕРЕВО-ОБРОБКА;
- ПРЯДІННЯ Й ТКАЦТВО,
- ОБРОБКА ШКІРИ ТА КОСТІ;
- ВИРОБНИЦТВО ПРИКРАС ТОЩО.

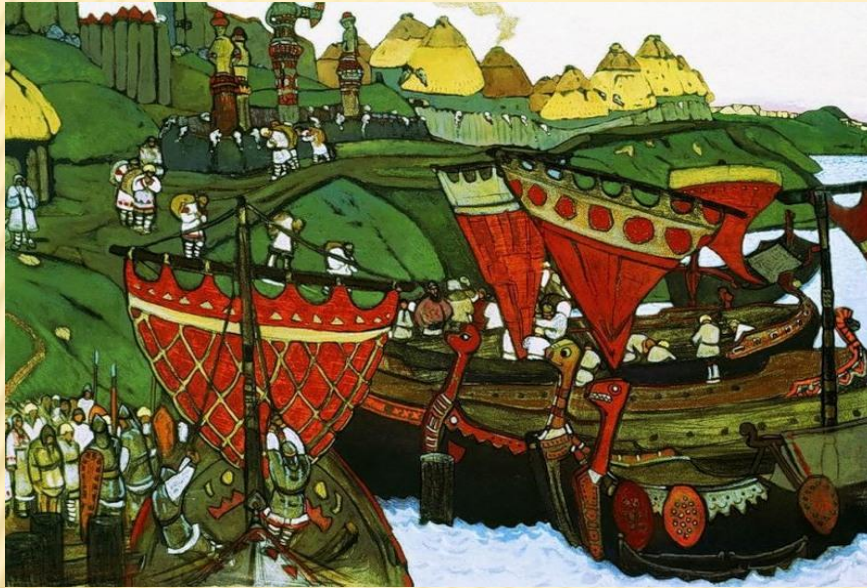
ПОСТУПОВО РЕМЕСЛА ЗОСЕРЕДЖУВАЛИСЯ У ГОРОДИЩАХ, ЯК І ПЕРЕРОСТАЛИ У МІСТЕЧКА Й МІСТА, СТАВАЛИ ЦЕНТРАМИ ПЛЕМІННИХ ОБ'ЄДНАНЬ. СВОЇ ВИРОБИ РЕМІСНИКИ ВИМІНЮВАЛИ НА ПРОДУКЦІЮ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА, ЩО СПРИЯЛО ВСТАНОВЛЕННЮ ТІСНІШИХ ЗВ'ЯЗКІВ МІЖ РЕМІСНИЧИМИ ЦЕНТРАМИ Й СІЛЬСЬКОЮ ОКРУГОЮ.

ТОРГІВЕЛЬНИЙ ШЛЯХ «ІЗ ВАРЯГ У ГРЕКИ»

Новгород - Київ,
Балтійське море –
р. Нева -
Ладозьке озеро,
р Волхва –
р. Ловать –
волоковий шлях".-
верхів'я Дніпра.

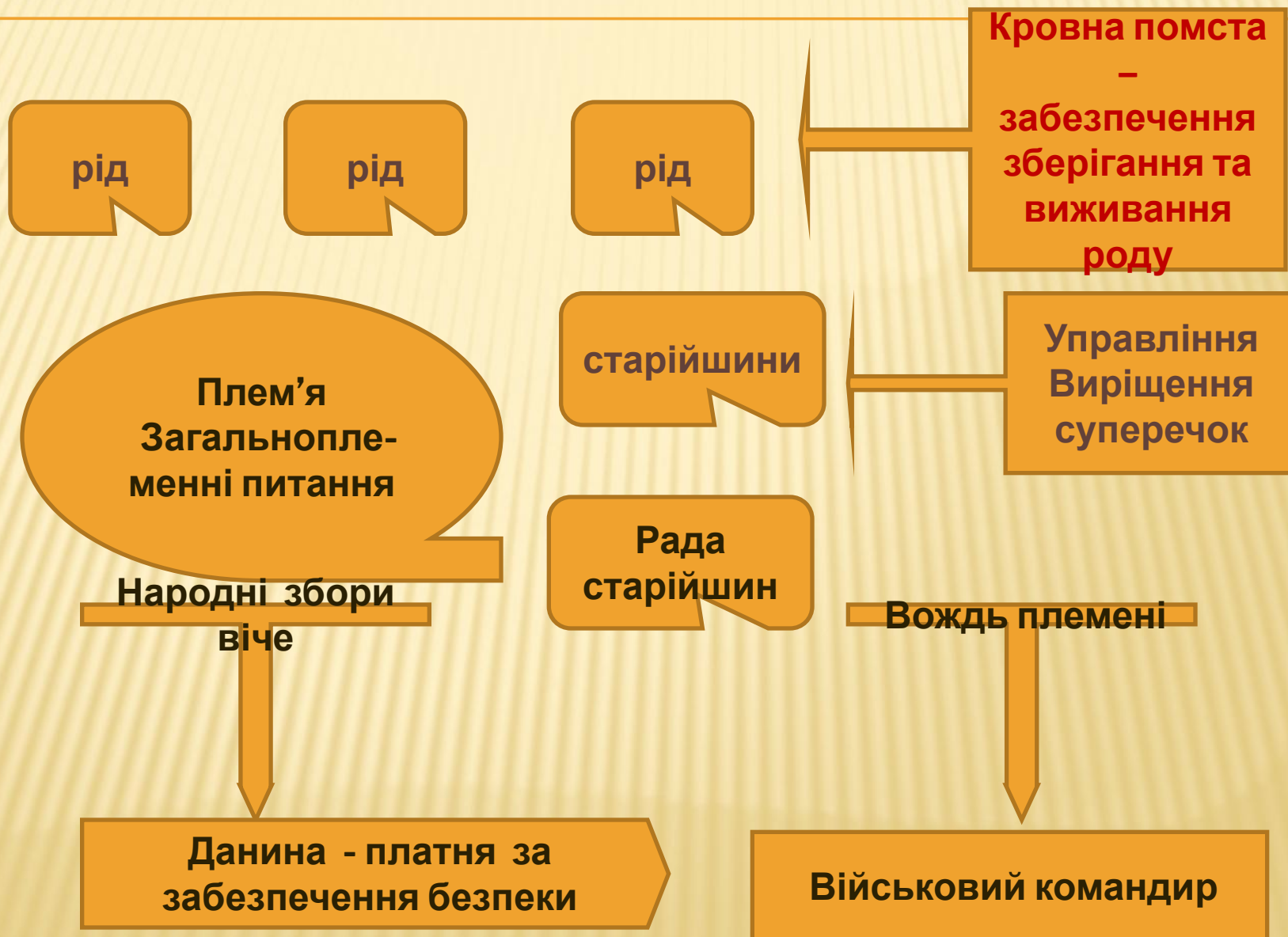
ТОРГІВЛЯ

Торговообмінні стосунки з містами-державами Північного Причорномор'я, Візантією, Великою Моравією, Болгарією, Хазарією та інш. країнами й народами. **Вивозилися** раби, зерно, хутра, шкіри, віск, мед, а **ввозилися** вина, вироби зі скла, прикраси, срібні монети тощо.

СУСПІЛЬНІ ВІДНОСИНИ

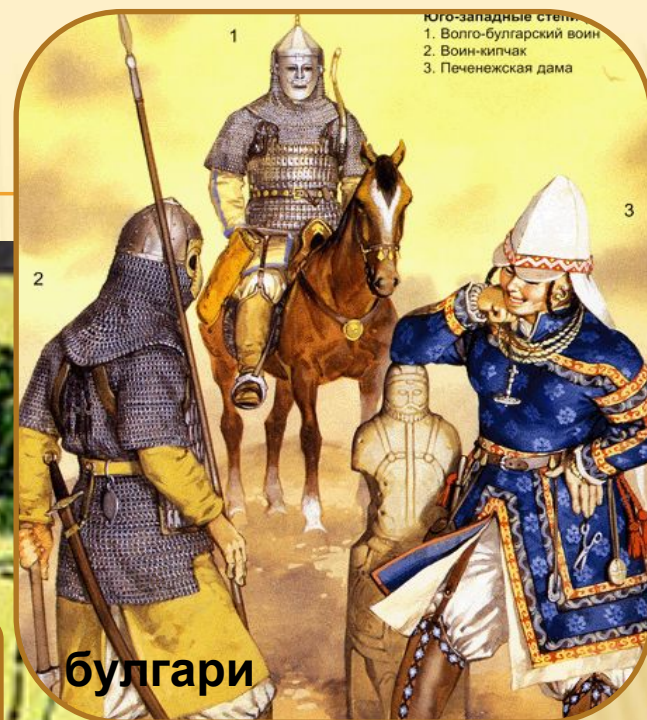

СУСІДИ СЛОВ'ЯН

Балти –
північні
території

Фіно-угри

печеніги

хазари

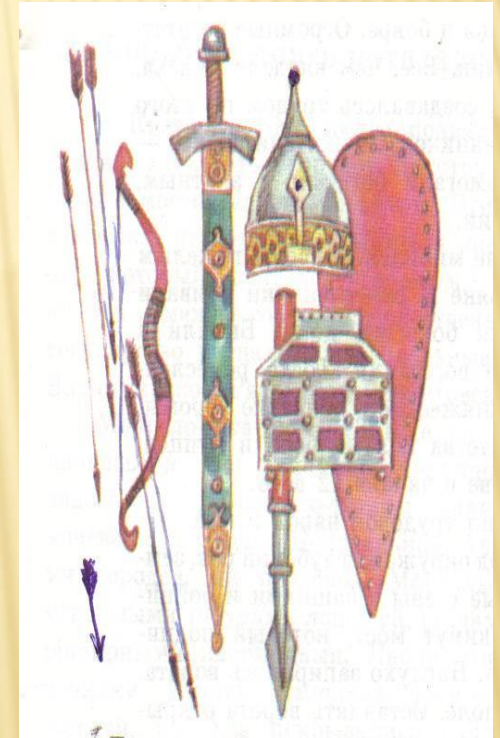

ТЕРИТОРІАЛЬНА (СУСІДСЬКА) ОБЩИНА

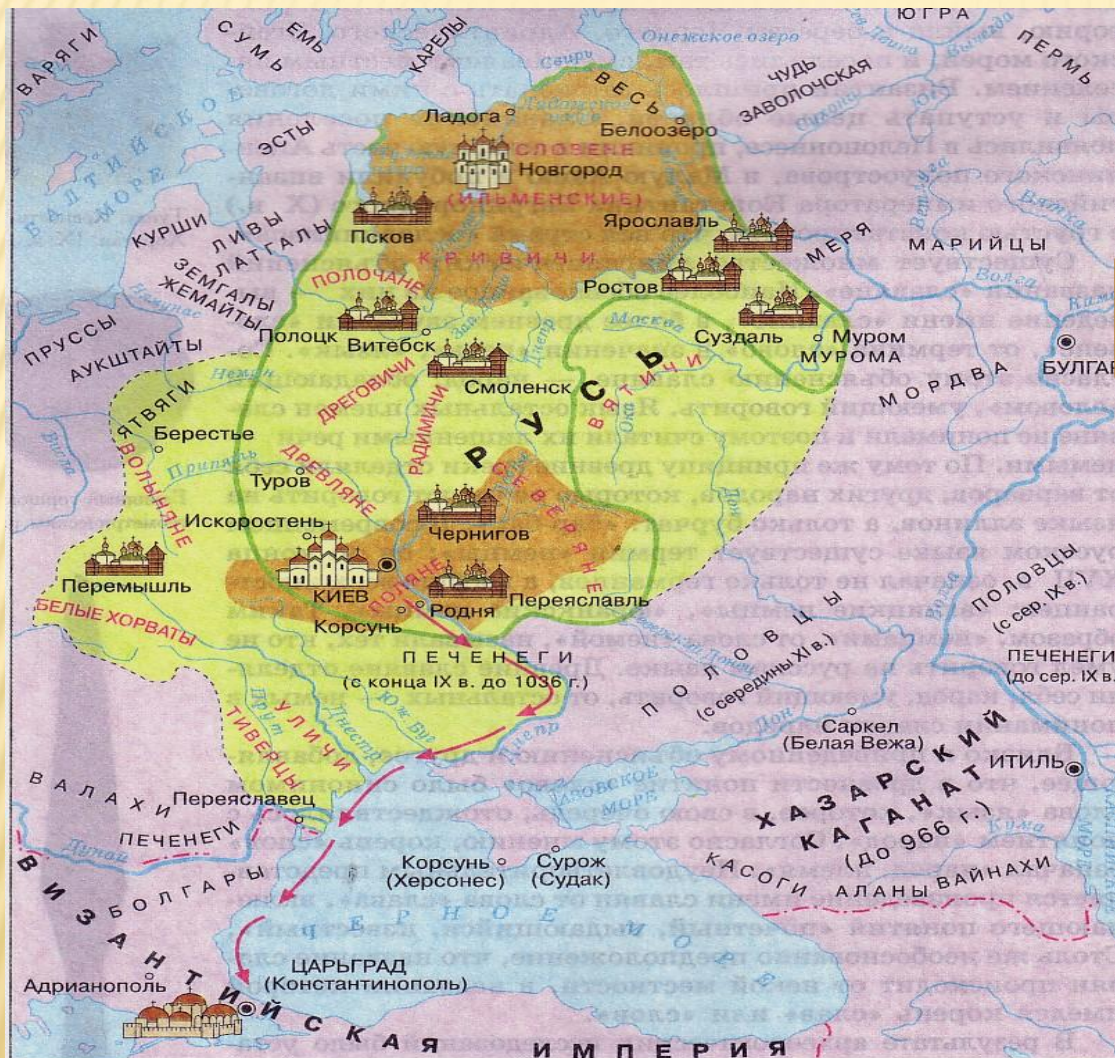
Союз племен

Племенний
ВОЖДЬ - КНЯЗЬ

Військова дружина

СОЮЗИ ПЛЕМЕН (АНТСЬКИЙ СОЮЗ)

Племенной
ВОЖДЬ - КНЯЗЬ

Захист
території

Організація
військових
походів

Підкорення
сусідніх
племен

Дань – як
визнання
покірності

полюддя

ПОЛЮДДЯ – ЗБІР ДАНИНИ КНЯЗЕМ

ЯЗИЧНИЦЬКА МІФОЛОГІЯ

Культ
предків
та
природи

Боги добрі
та злі

Обожнення природи

Необхідно мати
підтримку
божествен-них сил

Існування
культових
споруд

Аграрний пантеон: Даждьбог - бог Сонця, Перун - бог грому, Сварог - бог неба, Стрибог - бог вітру, Род - бог природи та землеробства

РЕЛІГІЯ СЛОВ'ЯН - ЯЗИЧНИЦТВО

Стрибог - бог вітру

Даждьбог - бог Сонця,
«податель усіх благ».

Ярило – Ярий – тобто
неукротимый,

Белобог - один з верховних
добрих богів давніх слов'янсь-
ких народів. Бог удачі та щастя.

РОД – ТВОРЕЦЬ ЖИТТЯ НА ЗЕМЛІ

Род и рожениці вважались померлими предками патріархального роду, який сородичі вважали своїми покровителями, шле з небес на Землю душі людей, які народжуються дітьми. Вони також мали і старі назви - щур, дід.

Покровитель плодородія (приРода, плодоРодіє, уРожай)

Вій - цар підземного світу.

ЛАДА – МАТИ БОГІВ, РОЖЕНИЦЯ

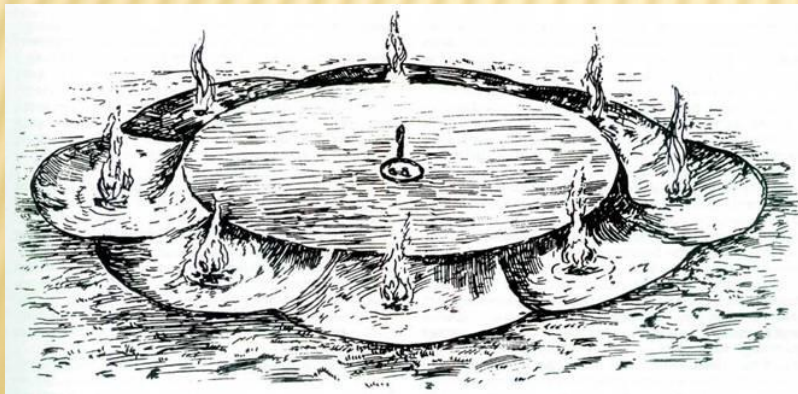

Лада - покровителка родів, жінок, дітей, браків, любові, жіночих справ, врожаю, **плодородія**. Богиня Землі.

Леля (Весна) - Богиня дівочої любові, молодша Рожениця, покровителька кохання, краси, щастя.

ПЕРУН – «ТОТ, КТО СИЛЬНЕЕ БЬЕТ», РАЗЯЩИЙ БОГ ГРОЗЫ, ГРОМА, ЖИВОТВОРЯЩИЙ ИСТОЧНИК

Покровитель воинов .

Ему подвластны стихии природы –огонь, вода , дерево и камень.

Родоначальник небесного огня, который нисходя на землю, дает жизнь.

Перун был вооружен палицей, луком со стрелами (молнии это стрелы, которые метал бог), и топором. Топор считался одним из главных символов бога.

Считался учредителем нравственного закона и самым первым защитником Правды.

Лесной бык Тур - священное животное .

Цветок - голубой ирис (шесть лилово - голубых лепестков, громовой знак)

Святилища Перуна устраивались под открытым небом. Они имели форму цветка.

Макошь - Богиня, прядущая Нити Судеб – на Небе,
покровительница женских рукоделий - на Земле;
попечительствует женскому **плодородию и урожайности**, хозяйственности и достатку в

Велес – покровитель домашньої худоби та багатства, піклується купцями, скотарями, мисливцями та землеробами.

Календар

Складався з 12 місяців і чотирьох пір року. Новий рік починався у березні, коли пробуджувалася природа.

Хорс - слов'янський бог Сонця – світила. Імя "Хорс" походить від корня "хор", що значить "круг", "окружність", що також відображає його зв'язок з сонцем.

Сварог - Бог вогня, **кузньої** справи, сімейної родини. Сприяв розвитку знання, подарував людям клещі і навчив виплавляти мідь і залізо. Сварог встановив перші закони за якими кожний чоловік міг мати тільки одну жінку, а жінка одного чоловіка.

ДУХИ ТА ДОМОВІ

Овинник - главный в овине и сарае. Следит за скотиной, гривы любимым лошадям расчесывает. Следит чтобы лиса малых утят и цыплят не утащила. Добрый дух.

Банник, дух бани, стоящей вовсе на отшибе, на краю двора, а то и за его пределами - попросту опасен. По этой причине верующие люди считают баню - символ, казалось бы, чистоты - "нечистой"

Домовой - дух добрый, он рачительный хозяин, помогающий дружной семье

Водяний дідусь - господар вод.

Берегині живуть по берегам річок; вони оберігають людей від злих духів, передбачають майбутнє, а також рятують маленьких дітей, що впали у воду.

Лісовик-лєший живе у лісвй хаші. Вмираючи, обертається та являється у вигляді **дряхлого** старика або дерева, медведя. Иноді він кричить у лісі і лякає людей. Лєший - вовчий та медвежий пастух, йому підкоряються усі звірі в лісі. Він охороняє ліс та лісових звірів, потому його бояться мисливці.

ВОЛХВИ. КУДЕСНИКИ.

По В. Далю: «Волхв, волх (стар.) — мудрець, астролог: «Волховать, волошить» — «ворожити, зачаровувати, чарувати, знахарити, гадати, відьмувати, заговорювати, напускати, шепотіти». Він знає минуле і майбутнє, приборкувач стихій («знімає» Місяць), надсилає нещастя та хвороби або, навпаки, оберігає, избавляє от порчи и колдовства.

В.Васнецов.
Віщий Олег і волхв.

КАПИЩА. ІДОЛИ ВИКОРИСТОВУВАЛИСЯ ДЛЯ МОЛІНЬ ТА ЖЕРТВОПРИНОШЕНЬ

